

8.

ACC. N:R M. 16618: 1-15.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Ann-Christin Andersson och Ann-Lund Eriksson*
 Härad: *Onsjö* Berättare: *Betty Persson*
 Socken: *Bosarp* Berättarens yrke: *lantbr. hustru*
 Uppteckningsår: *1965-1966* Född år *1890* i *Bosarp*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Irav i LMF 126 s. 1-15.
(a-o)

LMF 126

Skriv endast på denna sida.

Ifylles av uppgiftslämnaren

Berättarens namn: Anna Betty Persson
 " födelseår: 1890
 " födelseort: Bosarp
 " yrke: Lantbrukshustru

Makes/makas namn: Harald Persson
 " födelseår: 1886
 " uppväxtort: Pemmarlö
 " yrke: Lantbrukare

Faders namn: Peter Nilsson
 " födelseår: 1860 ca 24 juli
 " uppväxtort: Västra Ballrup
 " yrke i staden: Lantbrukare
 " yrke före ev. inflyttning till staden:

Moders namn: Bengeta Nilsson
 " födelseår: 1863 ~~ca~~ 27 januari
 " uppväxtort: Höbblöv
 " yrke i staden:
 " yrke före ev. inflyttning till staden: Flyttade till endoten i staden

Farföräldrars yrke: Lantbrukare

Morföräldrars yrke: Lantbrukare

Antal syskon: 1 syster

16618:/.
ACC. N:R M. 126a

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

1. Faderns yrke var lantbrukare. 2. Han arbetade på sin egen lantgård, Bosarp
6. 3. Hans far var kommundordförande och det innebar att han fick sköta går-
den istället för sin far. 4. Arbetet började kl. 6 på morgonen och slutade
kl. 19.00- 20.00. 5. På våren, sommaren och hösten var arbetsdagen längre än
på vintern. 7. Arbetet bestod av lantbruksarbete, dvs. att mjölka, fodra djuren
mocka och sköta åkerjorden. 8. Fadern övertog arbetsredskapen efter sin far. 9.
Familjen klarade sig bra på inkomsten från gården. 10. Han hade själv vad lant-
bruket gav. 11. Fadern var egen arbetsgivare. 13. Varje höst förekom ett s.k.
höstgille, som anordnades av fadern. 14. De inbjudna var de som hjälpt till på
gården, 2 drängar och en jungfru, och grannarna. 15. Man åt, drack, spelade
kort och hade trevligt. 16. Bruna bönor och köttbullar. Ibland hade man även
skinka och brunkål. Kaffe och kakor. Katlarna drack "kaffegök" och grogg. 17.
Föräldrarna var omtäckta. De tog emot en fosterson, som nu är 65 år gammal. 18.
Det förekom inga gåvor. 19. De höll ihop även på fritiden. 20. De brukade sam-
las vid faderns mjölkbord och där brukade de springa ikapp. Fadern brukade för
det mesta vinna. 21. Fadern var ej med i någon fackförening, men var däremot
med i sjukkassan. 23. Han var hästförsäkringsman. 24. Detta sysslade han mest
med på våren och hösten. 25. Modern hade ej arbete utanför hemmet. 29. Barnen
2 systrar fick hjälpa till i hemmet. 34. Modern fick mjölka, laga mat och hjälpa
till ute. 35. Det var bra om de kunde. 37. Fru Persson var och lärde matlagning
vid 18-19 års ålder på Annelund i Landskrona. Fru Pehrsson fick efter slutad
skolgång hjälpa till hos lärare Malmsten varje gång hans fru fick barn. Fru P.
fick ej någon lön. 1914 var fru P. husföreståndarinna hos en ingenjör i Malmö
Hon hade 25 kr./mån. plus mat och husrum i lön. Fru P. arbetade där ungefär 1
år. Hon behöll själv hela lönen. Fru P:s syster hade plats en gång vid 18-19 års
ålder men var för klen och slutade därför arbeta. 43. Föräldrarna ansåg att
det var lämpligt att barnen fick hjälpa till i hushållet. 44. Barnen ansågs
vara snälla och duktiga om de hjälpte till. 45. Fru Persson hade regelbundet
återkommande arbete i hemmet. 46. Hon fick hjälpa till med hushållsarbete och
fick hjälpa till ute på åkern.

16618:2.

ACC. N:R M. Luf 126 b

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Under uppväxttiden bodde fru P. i Bosarp. Det var ett gammalt trähus, byggt ca. 1750, klätt med tegel på framsidan. 1921 brann det ursprungliga huset ner och då var de tvugna att bygga upp ett nytt alldeles ifrån grunden. Hyra betalades ej, eftersom fadern själv var ägare till de, men däremot hade de ett hypotekslån på gården. I huset fanns fem rum och två kök. Köken kallades storkök och finkök. I storköket hade de bagarugn och tvättgryta och i finköket fanns det vask och spis. De andra rummen benämndes stugan, salen, och kistekammare. Stugan var arbetsrum, matsal och sovrum. Salen var mera en festsal och det finaste rummet i huset. I stugan fanns eldstad och därför var man mest där. Arbetena utfördes mest i stugan och i köken. När de hade gäster fick de ligga i det lilla rummet bredvid kistekammaren. Salen var finrum och där fick även barnen vistas. Föräldrarna sov i stugan och barnen, 2 st., låg i det lilla rummet bredvid farstun. De sov i s.k. tvåmansängar. Föräldrarna fick dragit in vatten i köket år 1900 och det var mycket ovanligt. I stugan hade man långbord, bänkar, skänkar, symaskin och väv. I salen hade man stolar och bord mitt på golvet, 2 skåp och en soffa. Möblerna var till största delen ärvda, men föräldrarna hade köpt något nytt när de gifte sig. På väggarna och vid väggarna hade de dalaklocka, orgel, tavlor, vanlig väggklocka, en s.k. familjetavla och väggbonader. På golvet hade de trasmattor. Varje jul skulle det finnas nya trasmattor. Både hemma och hos andra stöddes sand och sönderklippta enekvistar på golven. Detta gjorde man vid varje veckostädning. Orgeln och en handgjord chiffonje hörde till de finaste möblerna i fru P.:s föräldrahem.

Sängkläderna bestod av madrass, hemvävd och stoppat med torkat gräs, långa fjäderkuddar, randiga ylledynor, som användes som täcke, underlakan och som överlakan användes filtter. Bostaden uppvärmdes med köksspis och en sättugn. Köksspisen var av vanlig svart modell, som man fick putsa med spissvärta så att den skulle vara riktigt blank. Till belysning hade de fotogenlampor. Om kvällarna satt de mycket i skymning och de fick tända när de ville.

16618:3.
ACC. N:R M. LUF 126 c

Den dagliga kosten i fru Perssons föräldrahem bestod av havregrynsgröt, rågmjölsgör, smörgåsar, kaffe, köttbullar, bruna bönor, stuvningar, potatis och mjölk. Hästkött användes till köttkorv, även lever och lungor användes. De hade ej motvilja mot hästkött och inälvsmat. De använde sill, torsk och spätta. De hade ej motvilja mot andra fisksorter. De åt mycket grönsaker, men ej tomater, som ej kom i bruk förrän 1925-30. Sydfrukter köptes inte. De köpte varor bl. a. på marknad. De köpte aldrig färdiglagad mat. Allting bakades hemma, t.ex. grovt bröd, sursött bröd, fint bröd, vetebröd och småkakor. Bagarugnen fanns i storköket. Var tredje vecka bakade de. Öl och dricka köptes av en drickaskjuts, som kom en gång i veckan. Slakt förekom av gris, kalv, får, och ibland kviga och tjur. De slaktade speciellt på hösten till jul och på våren. Köttet saltades och vissa delar rökades. Höns hade de, ibland även ankor. De användes endast för eget bruk. Hönsen var i stallet och sköttes av fadern. Föräldrarna hade trädgård. Främst odlades grönsaker. Köttkvarnen användes i hushållet, så även trävispen och trä-sleven. Kaffekvarn och mortel användes för att mala kaffebönor och stöta kryddor. Pärön och äpplemos koktes in. Sill, som köptes i lådor om 30 kg från Göteborg, lades in. De minsta sillarna lades till kryddsill. Kokning användes som konserveringsmetod. Man förvarade den konserverade maten i spiskammaren och i källaren. De hade vinterförråd av vitkål, morötter, rödbetor och potatis. Rotfrukterna förvarades i stack och de hade ett speciellt förråd i källaren. Familjen svält aldrig. De hade inga problem med mat och bränslefrågan under kriget. Under dagen hade de 6 måltider, kaffe kl. 6.00, frukost kl. 9.30, middag kl. 12.00, kaffe kl. 15.00, meafon kl. 17.00 och kvällsmat kl. 19.00. Alla familjemedlemmarna åt på samma gång. Ingen fick stå vid bordet och även barnen fick prata under måltiden. De åt alltid i stugan. På söndagarna hade de alltid finare mat. De hade alltid duk på bordet och speciellt på söndagar och till fest hade de vit duk. De hade djupa och flata tallrikar, stekfat, soppkopp, som man åt ur med förläggsskedar i silver. De hade särskilda bestick till fest. Finporslinet förvarades i en skänk, som de hade ärvt. Familjen brukade ha bjudningar med mat vart annat år. Kaffebjudningar förekom och då serverades endast hembakat och tårta och sockerkaka i våningar, som de hade beställt hos bagarn. Sprit förekom ej i vardagslag, men däremot till fest. Då fick de grogg, bestående av konjak, varmt vatten och socker.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16618:4
ACC. N:R M. Luf 126 d

Till helgdagsklädsel hade de långa klänningar. Kläderna var hemmagjorda. De köpte aldrig kläder. Kläderna syddes av skraddare eller sömmerskor. Om familjemedlemmarna var händiga, sydde och ändrade de själva till husbehov. Symaskin fanns i hemmet. Klädgåvor förekom ej. Familjemedlemmarna hade knäppkängor, träskor och träskostövlar. Skomakare fanns i byn och han hette Olsson och skötte om familjens skor. Kläde användes som huvudbonad av kvinnorna och mössa för männen. Kubb användes vid begravningar och andra högtidliga tillfällen. Det var fint med hatt åt kvinnorna. Alla var klädda på ungefär samma sätt. Inga kläder var opassande. Bonjour med randiga byxor och svart långrock var särskilt fint. De på fattighuset var sämre klädda. Inget utpräglat mode för ungdomen fanns.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16618:57.

ACC. N:R M. Luf. 126 e

Föräldrarna kallades mor och far, även i samtal med kamrater. De sade du till föräldrarna. Nära bekanta tilltalades med herr, fru och efternamn. Släktingarna kallades moster, morbror, faster, och farbror. Föräldrarna sade du till varandra. Ingen äldre släkting bodde i hemmet, farmodern bodde på undantaget. Modern och jungfrun skötte spädbarnen. Barnen togs ej ut på promenad innan de kunde gå. Barnvagn fanns ej, men däremot hade de en vagg. Modern uppfostrade barnen. Aga förekom endast i form av lugg. Barnen skrämdes med polisen. Kvällen tillbringades med att modern och flickorna handarbetade och fadern låg på soffan. De pratade mycket med varandra. Ibland spelade de orgel och sjöng. De gick till sängs kl. 20.00. Familjen var tillsammans under lördagar och söndagar. DE hade släktingar i Bosarp, Marieholm och i Eslövs närhet bl. a. De besökte varandra när det t.ex. var födelsedagar i släkten. Besöken varade ungefär till midnatt. Varje sommar hade fru P:s familj besök av släktingar från Köpenhamn, som bodde hos dem under sommaren. Betalning förekom ej.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16618:6.

ACC. N:R M. Luf 126 f

Fadern var ofta tillsammans med sina kamrater, mest på söndagsförmiddagen. DE träffades vid mjölkbordet och i hemmen. Då bjöds det mest på kaffegök. Modern var med i Fredrika-förbundet. Hon och hennes väninnor hade kaffejuntor. De närmaste umgängesvännerna var grannarna. De hette Lindholms, Pettersons, Boel Nils Svens, och moster Elise. Modern och hennes väninnor träffades mest på kaffekalas, då maken ej var med. De hade fastlagsgille i skolan. Skolbarnen med föräldrar gjorde utfärder till Röstånga med hästskjuts. Lärarna ordnade utfärderna. Familjen gick ej på bio, teater eller konserter, men däremot gick de på cirkus ibland och alltid på marknader. Fru P. gick och dansade i Trolleholm, Sport och idrott utövades ej av någon i familjen. Leksakerna var bl.a. dockor., som var haemmagjorda. De fick inte leksaker i present när de fyllde år. De fick leka inomhus i stugan tillsammans med sina kamrater. De lekte bl.a. " denna ringen den skall vandra". De lekte även utomhus och då spelade de kulor, kastade boll, spelade handboll och cricket. Ej några speciella lekar för pojkar och flickor. De kläddé ut sig till julspöken julafton. Dans var det enda nöjet. Gängebildning förekom som en blandning av pojkar och flickor. Gänget bestod av 10-12 personer, som bodde runt omkring. Ingen blev utstött. Det fanns ej någon särskild ledare i gruppen. Man lekte och tävlade med varandra. Slagsmål förekom ej. Öknamn förekom inte heller. Ungdomarna hade baler i hemmen. De dansade varje söndag i Trolleholm

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16618:7.

ACC. N:R M. Luf g

Fru Perssons 5 egna barn är alla döpta i Remmarlövs kyrka. Till de första barnet lånade de dopklänning, men lät däremot sy till de andra fyra. De annonserade i pressen om det första barnets dop. Den närmaste slakten var närvarande. De hade middag efter dopet. Gåvor utdelades. De hade gudmor och faddrar till barnen. Fru Persson och hennes föräldrar är alla konfirmerade i Bosarps kyrka. Flickorna hade svarta, långa klänningar. Efter konfirmationen räknades barnen som stora. Gåvor förekom ej. På skolavslutningar var alltid prästen och föräldrarna med. Skolan kläddes då med blommor. De hade ej kalas och gåvoutdelning efter skolavslutningen. Vid förlovning var inga speciella närvarande. Guldring användes. Det fanns även s.k. sparring. Vid lysning var det först mottagning hos flickans föräldrar och sedan hos mannens. Slakten kom med gåvor, även vänner gratulerade. De annonserade i tidningen. Kalas med kaffe. Svensxa och möhippa förekom ej. Fru Perssons bröllop ständade i Bosarps kyrka, med kyrkoherde Serner som vigselförrättare. Det var ett stort bröllop med 16-18 hästskjutsar. Släktingar, föräldrar och goda vänner var närvarande. De hade egna kläder. Två flickor var brudnäsbar. Fru Persson hade vit lånk klänning med slöja och mannen hade frack. De hade vanlig slät vigselring. Silverbröllop och guldröllop firades med middag för slakten. Endast fru Perssons far dog i hemmet. Han bisattes meddet samma. Släkt och vänner tog farväl av den döde vid begravningsplatsen. De hade begravningsmiddag och begravningsfölje. Risning förekom. Blommor och kransar förekom också. Namnsdag firades ej. Födelsedagen firades med kalas. Vykort och uppvaktning var vanligt. 50-årsdagen var en stor dag.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16618:8.

ACC. N:R M. Luf 126 h

Om de hade främmande nyårsafton vakade de in det nya året. Stjärngossar förekom ej trettonafton. De hade alltid fastlagsgille i skolan med lekar och dans. Fastlagsbullar skulle ätas. Ingen speciell utklädsel vid påsk. Påskkäringar förekom. Till påsken fick drängen ett tjog kokta ägg. De var svartklädda på långfredagen. De gick till nattvarden samma dag. Äggätningen började påskafton. Äggen färgades. Ägglekar förekom ej. Majbål var vanligt valborgsmässoafton. De hade även majsjungning. Demonstrationståg i Eslöv. Pingstafton hade de utfärd till Trolleholm. Hemmet pryddes med grönt. De hade majstång i byn till midsommar. Ungdomarna gick till Trolleholm och dansade, Eldar förekom. Mårtensa afton firades med gås eller tupp, som man åt på kvällen. De stöpte själv, sina ljus till advent. Adventsstjärna förekom ej. Lucia firades i ringa utsträckning. Lussekatter förekom. Till julen bakades en massa bröd. Brygdes ej i hemmet. Julskyltning förekom ejoch ej heller julinblåsning. Däremot fick de julklappar. De hade julgran men ej dopp i grytan. Julafton hade de lutfisk och risgrynsgröt. Juldagen hade de skinka, brunkål, köttbullar och ris a la malta. De pyntade hemmet till julen.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16618: 9

ACC. N:R. M. Luf: 126 i

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Läkare anlätades om de var mycket sjuka. De besökte doktor Kullnef i Eslöv. Fru Perssens syster besökte en klok gumma för att få bot för "skröflor". Hon plockade örter som hon skulle dricka efter kokning. Hon blev ej botad. Fru Persson besökte en klok gubbe i Eslöv, som hette Alström, för en knuta på halsen. Hon fick köpa tvåflingor, som skulle läggas på halsen. Knutan gick bort. Som huskur mot förkylning kokte man dricka. Den sjuke familjemedlemmen fick ligga i stugan. Maten bars in på bricka. Febertermometer fanns ej. Sjukhus ansågs vara något positivt. Fru Perssens syster låg ofta på sjukhus. Förlossningar skedde i hemmen. Barnmorska var behjälplig. Barnaföderskan fick ligga i eget rum. Barnen skickades ut eller bort från hemmet under förlossningen. Barnaföderskan fick ligga en vecka efter födseln. Småbarnen amrades tills de var 1-2 år. Småbarnen badades i en liten balja. De besökte varmbadhus 2-3 ggr. på sommaren. Ohyra fanns. Man försökte tåta hålen i väggarna så att råttorna ej skulle komma in. Man städade en gång i veckan. Man använde sopkvast, skurborste och piasevakvastar. Man tvättade i köket. Som tvättmedel använde man soda och såpa. Man sköljde tvätten i bäcken.

16618:10.

ACC. N:R M. Luf 126 j

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Några fick kanske hjälp från kommunen. Det fanns ingen i Bosarp som behövde hjälp. Hjälpn bestod av pengar. Hjälp utdelades endast om mannen ej hade arbete och det fanns många barn. Mat och kläder utdelades ej till jularna till de fattiga. De gamla fick komma på fattiggården. Det ansågs allmänt att barnen skulle dra försorg om sina gamla föräldrar. Det var ej särdeles trevligt att komma på fattiggården. De gamla var mer tvugna och övervakade. De gamla stickade och vävde för att på så sätt skaffa sig lite egna pengar. Föräldrarna tog hand om de barn som var oförmögna att arbeta. Flickor som ej var "snälla" och t.om. fick barn, fick komma på fattiggården. Många tog emot fosterbarn mot betalning. När fru Perssons far var sjuk hade de daglönare och även grannarna hjälpte till.

16618: //.

ACC. N:R M. Luf. 126 k

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Man slog sig samman om att köpa dyrare skördemaskiner, som t.ex. slättermaskin, som man var 4 lantbrukare om att köpa. Gemensam premuration förekom såtillvida att en familj premunererade på en tidning och en annan familj på en annan och så bytte man. Kooperativa affärer fanns ej, men däremot var man medlemmar i andels-slakterier. De handlade i 2 privatägda affärer som fanns i Bosarp. Man bytte arbetskraft när man t.ex. höstade. Begravningskassa fanns och föräldrarna var med. Sjukkasse fanns ej. Fru Persson hörde i sin ungdom aldrig talas om fackföreningar. Fanns ej på landet. Fru P. tror ej att något motstånd fanns mot fackföreningar.

16618:12.

ACC. N:R. M. Luf. 126-1

Man hade Skånska Dagbladet i fru Perssons föräldrahem. Fadern tillhörde Bondeförbundet. Familjen deltog aldrig i första-maj-demonstrationer. Det fanns vissa motsättningar mot dem som röstade på andra partier. Fru Persson, som tillhörde de statskyrkliga, lade ej märke till några motsättningar och skillnader i den politiska inställningar mellan olika kyrkoförbund. Ingen i familjen gick på politiska möten. Inställningen till kungadömet var gott, eftersom alla tyckte om kungen. De hade ej porträtt av den kungliga familjen hemma, men däremot hade de tidningsurklipp.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16618:13.

ACC. N:R M. Luf. 126 m

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Fru Perssons familj tillhörde statskyrkan. De gick ofta i kyrkan, nästan varje söndag. Hela familjen gick tillsammans. Det fanns inga motsättningar inom familjen ifråga om religion. Den allmänna uppfattningen inom familjen och vänkretsen angående frikyrkosamfunden var att de inte riktigt förstod vad det hela gick ut på. Husandakt förekom ej i hemmet. De läste ej högt ur bibeln, men om det var sträng åska läste de gärna en psalm. Uppfostran var religöst färgad. Barnen läste ej aftonbön. Ibland läste man bordsbön. Inga lekar eller nöjen var speciellt syndiga. Föräldrarna fäste stor vikt vid konfirmationen. De "tyckte om" statskyrkan och prästerna. Den uppfattningen skilde sig ej från de andras i samhället, utan alla deras vänner och bekanta tyckte likadant. Ifråga om borgerlig vigsel ansåg man den inte ha samma värde som en kyrkelig vigsel.

16618:14.

ACC. N:R M.Luf 126 n

Man läste ej mycket i familjen. Man läste dagliga tidningar och veckotidningar, ibland läste man även böcker. Man hade Skånska Dagbladet och Allers Familjejournal och De ungas tidning. Tidskrifter lästes ej. Man läste en författare som hette Runa. De köpte tidningarna i affären. De bytte även tidningar med grannarna. Barnen fick läsa om de ville. Det var ej brukligt att de studerade efter folkskolan. Några i trakten studerade efter folkskolan och de blev då lärare eller lärarinnor. Man studerade då i Eslöv eller Lund. Fru Persson ~~gick~~ minns särskilt författaren Daniel Rydsjö, som senare gifte sig med frk. Serner och blev på så sätt svåger till Frank Heller, som studerade på lån. Han blev lärare och sedermera överlärare i Malmö. De personer som tagit studentexamen ansågs finare. Arbetarbarnen som studerade ansågs "ha hävt sig över sitt stånd". Föräldrarna påverkade ej yrkesvalet. Lantbrukaryrket ansågs bäst av föräldrarna och även av fru Persson. Studiecirklar fanns ej. De hade syföreningen, där prästen läste högt medan de sydde och stickade.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

16618:15.

ACC. N:R M. Luf. 126 o

Bosarps socken delades upp efter de 7 olika skolorna. Bebyggelsen var mest bondgårdar uppbyggda i envåningshus. Det var mest bönder som bodde där. Bönderna var bra, studenter var något ytterst fint, kontorsfolk lite finare än t.ex. bönderna, präster och lärare räknades som finare och förmer än vanligt folk. De rika det var t.ex. bönderna som hade stora egna gårdar.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND